

بررسی سایت‌های رایگان انگلیسی زبان تمام‌متن کتاب‌های داستان کودکان

دکتر عبدالحمید معرف‌زاده^۱

دکتر علی شاه‌شجاعی^۲

خیریه حمیدپور^۳

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی نقاط قوت و ضعف وب‌سایت‌های کتاب‌های داستانی تمام‌متن کودکان می‌باشد. برای این منظور، به ارزیابی ۳۰ وب‌سایت کتاب‌های داستانی انگلیسی زبان، که به صورت رایگان برای کودکان طراحی شده‌اند پرداخته شده است. روش پژوهش، توصیفی از نوع کاربردی، به شکل «نمونه‌گیری در دسترس» می‌باشد. ابزار گردآوری داده‌ها سیاهه تنظیم شده براساس دو معیار محتوا و ظاهری وب‌سایت‌ها و ویژگی‌های کتاب‌های داستان است. برای تحلیل آماری داده‌ها از نرم‌افزار اس.پی.اس.اس. ۱۱،۵ استفاده شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد سایت‌ها در معیار محتوایی در مقوله‌های اعتبار، دامنه یا پوشش، پیوندها یا لینک‌ها، صحت و درستی اطلاعات، شیوه نگارش، قابلیت دسترسی و کارایی، و روزآمد بودن ۹۸ درصد از معیارها؛ در معیار ظاهری و ساختار سایت ۹۶ درصد؛ و در معیار ویژگی‌های داستان‌های موجود در سایت ۲۰ درصد از معیارها را رعایت کرده‌اند. طراحان به دو مورد نخست توجه بیشتری داشته‌اند، ولی در معیار ویژگی‌های داستان هنوز ضعیف‌اند. در نتیجه، برای طراحی وب‌سایت‌های کتاب‌های داستانی تمام‌متن کودکان، که براساس ضوابط و ویژگی‌های فرهنگی کودکان ایرانی ایجاد می‌شوند، باید به این معیارها توجه بیشتری شود. در آخر، برای طراحی هرچه بهتر این وب‌سایت‌ها، پیشنهاد و الگویی ارائه شده است.

کلیدواژه‌ها

وب‌سایت، انگلیسی زبان، کتاب‌های داستان تمام‌متن، ارزیابی، سایت‌های رایگان، کودکان.

۱. عضو هیئت علمی گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شهید چمران اهواز

۲. عضو هیئت علمی گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران

۳. کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری

مقدمه

از دیرباز تا به امروز، ارزیابی اطلاعات و تقویت تفکر انتقادی مطرح بوده و در عصر اطلاعات نه تنها از ضرورت این امر کاسته نشده، بلکه افزایش یافته است. محتوای اطلاعاتی در انواع رسانه‌ها، صرف‌نظر از نوع محمل، ارزیابی می‌شود. وب‌سایت‌ها و اطلاعات موجود در آنها یکی از این محمل‌های اطلاعاتی هستند که مورد توجه محققان و پژوهشگران واقع شده‌اند. تاکنون، وب‌سایت‌های زیادی در زمینه‌های گوناگون، از جمله وب‌سایت کتابخانه‌های دانشگاهی و مؤسسات گوناگون ارزیابی شده‌اند. در پژوهش حاضر، وب‌سایت‌های کتاب‌های داستان تمام‌متن کودکان، که به رایگان، برای گروه‌های سنی ۷-۱۱ سال ایجاد می‌شود، مورد بررسی قرار می‌گیرد. کودکان در کنار بزرگسالان سهم بسزایی در پیشرفت جامعه دارند و مانند بزرگسالان، نیازهای اطلاعاتی فراوان و متفاوتی دارند؛ پس در طراحی وب‌سایت‌های مخصوص آنان نیز تفاوت‌هایی وجود دارد و ارزیابی آنها ضروری است.

بیان مسئله

همیشه فکر پژوهشگر به این نکته معطوف بوده که چرا کودکان در کافی‌نت‌ها تنها به دنبال بازی‌های خشونت‌آمیز و دیگر برنامه‌هایی هستند که هیچ کمکی به آنها نمی‌کنند و چرا وب‌سایت‌های کودکان مانند بزرگسالان ارزیابی نشده‌اند. لازم است کتابداران مدارس کودکان را به طرف وب‌سایت‌های مربوط به خودشان هدایت کنند تا هم از اتلاف وقت آنها

جلوگیری شود و هم با شیوه مطالعه پیوسته (آن‌لاین) کتاب‌های داستان رایگان آشنا شوند. مدارس، با تجهیز کتابخانه‌های خود به رایانه و اتصال به اینترنت و ایجاد یک شبکه مشترک بین کتابخانه‌های سایر مدارس، در آینده‌ای نه چندان دور، نقش مهمی را در یاری رساندن به کودکان در جهت شناخت نویسندگان، زندگی، و آثارشان ایفا می‌کنند. برای این منظور، به تحلیل محتوای وب‌سایت‌های کتاب‌های داستان تمام‌متن کودکان، که به زبان انگلیسی و رایگان طراحی شده‌اند، پرداخته شد تا مشخص شود آیا این سایت‌ها مناسب کودکان هستند یا نه.

هدف و فایده پژوهش

هدف کلی پژوهش، تحلیل محتوای سایت‌های تمام متن کتاب‌های داستان کودکان و تهیه سياهه و آرسی جامع، براساس دو معیار کلی ارزیابی وب‌سایت‌ها، یعنی محتوا و ظاهر، و سپس ویژگی‌های کتاب‌های داستان موجود در آنها می‌باشد. برخی از فایده‌های این پژوهش عبارتند از:

الف) شناسایی آن دسته از وب‌سایت‌های کتاب‌های داستانی تمام‌متن انگلیسی‌زبان رایگان که صفحاتی را به خود اختصاص داده‌اند.

ب) شناسایی امکانات و معیارهای معرفی شده در وب‌سایت‌ها و تعیین نقاط قوت و ضعف هر وب‌سایت، به منظور ارائه الگویی مناسب برای وب‌سایت‌های کتاب‌های داستانی رایگان برای کودکان در ایران.

پرسش‌های اساسی

پژوهش حاضر بر آن است تا با توجه به

اهداف موردنظر به سؤالات زیر پاسخ دهد:

۱. آیا در سایت‌های بازیابی شده در زمینه کتاب‌های داستانی تمام‌متن کودکان و نوجوانان شاخص‌های مربوط به معیار محتوا رعایت شده است؟

۲. آیا در سایت‌های بازیابی شده در زمینه کتاب‌های داستانی تمام‌متن کودکان و نوجوانان، شاخص‌های مربوط به معیار ظاهری رعایت شده است؟

۳. آیا در وب‌سایت‌های بازیابی شده در زمینه کتاب‌های داستانی تمام، متن معیارهای مربوط به ویژگی‌های موجود در داستان‌ها رعایت شده است؟ (هماهنگی تصاویر داستان با متن)

۴. آیا در وب‌سایت‌های کتاب‌های داستانی تمام‌متن مورد بررسی از نظر دسترسی مطلوب به انواع اطلاعات یا داستان‌ها ویژگی‌های مشترکی وجود دارد؟ (به منظور مقایسه سایت‌های کتاب‌های داستان)

روش و جامعه پژوهش

این پژوهش با روش کاربردی، از نوع موردی به ارزیابی وب‌سایت‌های کتاب‌های داستانی تمام‌متن کودکان پرداخته است و ۴۰ سؤال برای هر سایت مطرح شده است. برای استخراج و تجزیه و تحلیل آماری از توزیع آماری برنولی (گسسته) استفاده شده است. برای پاسخ‌های مثبت از کد ۱ و برای پاسخ‌های منفی از کد صفر استفاده شده است. میزان پاسخ‌های مثبت، درصد تبعیت

جامعه موردنظر را از معیارها نشان می‌دهد. گردآوری داده‌ها با استفاده از یک سیاهه تنظیم شده براساس دو معیار محتوا و ظاهر سایت‌ها و سپس ویژگی‌های کتاب‌های داستان در این وب‌سایت‌ها، انجام شده است. در تهیه این سیاهه و آرسی از مقوله‌های سیاهه‌های و آرسی انجمن خدمات کتابداری کودکان وابسته به انجمن کتابداران آمریکا^۴ (۱۹۹۷)، اسمیت^۵ (۲۰۰۷)، و دیگر مقوله‌های و آرسی استفاده شده است که پس از گردآوری اطلاعات، داده‌ها وارد بسته نرم‌افزاری اس.پی.اس.اس. ویرایش ۱۱،۵ شد (۸؛ ۱۱).

روش نمونه‌گیری در این پژوهش «نمونه‌گیری در دسترس» و به صورت توصیفی غیرآزمایشی می‌باشد. به منظور جست‌وجوی وب‌سایت‌ها از راهنماهای موضوعی و موتورهای جست‌وجو همچون گوگل، یاهو، اکسایت، وب‌کراولر، میتاکراولر، آلتاویستا، و نورتون لایت استفاده شده است.

جامعه مورد مطالعه ۳۰ وب‌سایت کتاب‌های داستانی تمام‌متن انگلیسی است که به صورت رایگان برای کودکان طراحی شده‌اند. از آنجا که تعداد وب‌سایت‌هایی که داستان‌های تمام‌متن را شامل می‌شدند، کم بود در نتیجه برای جست‌وجوی چنین وب‌سایت‌هایی در اینترنت مدت زمان زیادی نیاز داشت تا پژوهشگر توانست ۳۰ وب‌سایت تمام‌متن داستان را در سال ۱۳۸۵ پیدا و به بررسی آنها بپردازد.

4. ALA's ALSC Children and Technology Committee (American Library Association, Association for Library

Service to Children)

5. Smith

پیشینه پژوهش

فرهادی (۱۳۸۲)، در مقاله‌ای با عنوان «مدیریت فرایند طراحی وبسایت» به بررسی معیارهای یک وبسایت خوب، استانداردهای وب، و فرایند طراحی وبسایت پرداخته که برای انجام آن ۹ گام را از قبیل تشکیل نیازسنجی، تعیین قالب و محتویات صفحه اول، تعیین قالب و موضوعات اصلی، تعریف ساختار مناسب برای وبسایت، گردآوری اطلاعات و محتویات وبسایت، تعیین پیوندها، انتخاب نرم‌افزار مناسب برای ایجاد صفحات وب، انتخاب طراح و تدوین دستورالعمل اجرایی، و در آخر روزآمدسازی وبسایت را ضروری دانسته است. تحقیقات نیز نشان می‌دهد که اگر طراحی یک وبسایت روند عملی و اصولی داشته باشد، می‌تواند نتایج مورد انتظار، از قبیل رضایت کاربران را، به دست آورد (۳).

حیدری (۱۳۸۳)، در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود با عنوان «ارزیابی ساختاری و محتوایی وبسایت‌های خدمات تحویل مدرک درجهان» به مطالعه در مورد وضعیت خدمات تحویل مدرک در جهان و ایران پرداخته و از دو روش تحلیل محتوا و روش تحقیق پیمایشی به بررسی وبسایت‌های خدمات تحویل مدرک در جهان پرداخته است. نتایج نشان داد که ۵۷/۵ درصد از کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی داخلی از خدمات تحویل مدرک خارج از کشور استفاده می‌نمایند و ۹۷/۵ درصد این مراکز در زمینه خدمات تحویل مدرک داخل کشور فعالیت می‌کنند. ۵۸/۸ درصد از کتابخانه‌ها

و مراکز اطلاع‌رسانی از کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی داخلی استفاده می‌کنند. مقالات مجله‌ها نیز ۶۳/۳ درصد از درخواست‌ها را به خود اختصاص می‌دهند (۲).

بینش (۱۳۸۴)، در پایان‌نامه خود با عنوان «ارزیابی سایت‌های وب بازیابی شده توسط دو راهنمای شبکه وب (او.دی.پی. و یاهو) براساس معیارهای محتوا و کارایی در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی» به ارزیابی ۱۴ سایت از راهنمای یاهو و ۲۸ سایت از راهنمای او.دی.پی.، با روش توصیفی از نوع کاربردی و تحلیل محتوا و با تهیه یک سیاهه و آرسی جامع در دو دسته معیارهای کلی محتوا و کارایی به مقایسه این دو سایت پرداخته است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که به جز در مورد شاخص‌های زمان ایجاد سایت، روزآمد بودن پیوندها، وجود HELP امکان ایجاد تغییر در اندازه حروف متن، مشخص بودن جعبه جست‌وجو، و امکان جست‌وجو در سایت، در مورد سایر شاخص‌ها در دو راهنمای مورد بررسی تفاوت معنی‌داری مشاهده نشده و در تمامی شش شاخص فوق‌الذکر، راهنمای یاهو دارای وضعیت بهتری نسبت به راهنمای او.دی.پی. می‌باشد. در پایان برای طراحی و ارزیابی کیفیت محتوا و کارایی سایت‌ها مواردی توصیه شده است (۱).

مهاجر (۱۳۸۵)، در پایان‌نامه خود با عنوان «معماری اطلاعات از دیدگاه کودکان و نوجوانان: ارزیابی سایت‌های فارسی کودکان و نوجوانان در وب» به بررسی نقاط قوت و ضعف ۲۰ سایت از وبسایت‌های فارسی کودکان پرداخت که از طریق موتور جست‌وجوی گوگل بازیابی شده‌اند. روش

تحقیق وی تحلیل محتوا از نوع کمی و ابزارهای گردآوری داده‌ها سیاهه‌ای تنظیم یافته براساس دو معیار طراحی بصری و محتوایی صفحات وبسایت می‌باشد. یافته‌های این تحقیق نشان داد که ۳۶ درصد از سایت‌های مورد پژوهش، معیارهای لازم در طراحی بصری صفحات وبسایت‌های کودکان را رعایت کرده‌اند و ۵۵ درصد آنها معیارهای تعیین‌کننده در ارزیابی محتوای صفحات را مدنظر قرار داده‌اند. در مجموع، ۵۸ درصد از معیارهای طراحی صفحات وبسایت‌های کودکان و نوجوانان توسط این وبسایت‌ها رعایت شده است. محقق همچنین بیان می‌کند که طراحان سایت‌های مورد پژوهش نسبت به اصول طراحی محتوا بیش از طراحی بصری، آگاهی و توجه داشته‌اند (۴).

بث^۶ (۱۹۹۹)، در مقاله ای با عنوان «آزمون کارآیی برای وبسایت» مسئله محتوا را بیان می‌کند و محتوای وبسایت را به عنوان مهم ترین فاکتور یا عامل برای ایجاد و توسعه موفقیت آمیز وبسایت‌ها معرفی می‌کند. به نظر محقق اطلاع‌یابی و بازیابی از محتوا جدانشدنی نیست (۶: ۸۰-۹۱).

بانت جیس و کرانجی^۷ (۲۰۰۰)، در مقاله ای با عنوان «معیار تجزیه و تحلیل در ارزیابی وبسایت‌های آموزشی»، ۵۰ معیار را در ۷ گروه برای ارزیابی منابع اطلاعاتی معرفی می‌کند و برای تحقق این هدف، این معیارها را با یکدیگر مقایسه می‌کند. یافته‌ها نشان می‌دهد که درستی و صحت، طراحی

گرافیکی و قابلیت تورق بیشترین و بالاترین رتبه را در ارزیابی وبسایت‌های آموزشی داشته‌اند (۵: ۱۲۱-۱۲۹).

دمنر^۸ (۲۰۰۱)، در مقاله ای با عنوان «کودکان در اینترنت» چنین بیان می‌کند که در طراحی وبسایت کودکان باید گروه سنی، وظیفه، محتوای سایت، و کارآیی در نظر گرفته شود. در این طراحی باید کودکان را هم سهیم کرد و همین کار راز موفقیت در ارزیابی و طراحی وبسایت خواهد بود. کودکان، معلمان و والدین آنها نیاز به استفاده از محیط برنامه‌ریزی شده جهت افزایش نقش‌هایشان در ایجاد کیفیت برتر سرگرمی‌های آموزشی دارند. او همچنین وظایف و تکالیف کودکان را به دو دسته آموزشی و سرگرمی تقسیم کرده و آموزشی را برای معلمان و والدین کودکان و سرگرمی را برای کودکان مطرح می‌کند. بنا به عقیده وی وبسایت‌های کودکان پیش‌دستانی باید کاملاً گرافیکی باشد تا کودکان بتوانند همزمان به فعالیت‌های دیگری گرایش پیدا کنند، زیرا از طریق شرکت دادن کودکان در طراحی یک وبسایت نیز می‌توان خلاقیت را در آنها تقویت کرد (۷).

ماتیوس^۹ و همکاران (۲۰۰۱)، در مقاله ای با عنوان «یک شاخص ارزیابی جدید وب: تجزیه و تحلیل دانشگاه‌های اسپانیا» شاخص جدیدی را برای ارزیابی وبسایت‌های دانشگاهی با تمرکز بر ۴ ویژگی: قابلیت دسترسی، سرعت، قابلیت جست‌وجو، و محتوا معرفی کردند (۱۰: ۲۲۶-۲۳۶).

6. Beth

7. Bantjes & Cronje

8. Demner

9. Mateos

استفاده کند. همچنین امکان جست‌وجوی کلیدواژه‌ای و تورق در رده های موضوعی را، به‌طورهمزمان، فراهم آورد. از نکات مهم دیگر این است که درگاه کاربر را مجاز به شخصی‌سازی رنگ و گرافیک، براساس سلیقه خود، بداند (۹: ۷۹-۹۷).

یافته‌های پژوهش و تجزیه و تحلیل داده‌ها

پس از جمع‌آوری داده‌ها تجزیه و تحلیل آماری بر روی آنها انجام شد و نتایج زیر به‌دست آمد:

با توجه به جدول ۱ درباره معیار محتوا در مقوله اعتبار، می‌توان گفت ۹۰ درصد وب‌سایت‌ها معیار مربوط به داشتن نویسنده را دارا بودند، ولی در ارتباط با داشتن نشانی و شماره تماس یا ایمیل از نویسنده اطلاعات کافی به‌دست نیامده است و ۵۷ درصد فراوانی

لارج^{۱۰} و همکاران (۲۰۰۲)، در تحقیق خود از ۴ گروه از کاربران ۱۰ تا ۱۳ ساله وب، برای دستیابی به معیارهای طراحی درگاه‌های وب^{۱۱} استفاده کردند. این گروه‌ها به بررسی ۴ درگاه موجود مخصوص کودکان و نوجوانان پرداختند که عبارت‌اند از: Ask Jeeves for Kids، یاهو Kids، Click zone و Lycos. این تحقیق توانست برداشت اولیه کودکان، علایق، و پیشنهادات آنان را برای بهبود این درگاه‌ها بیان کند. ضوابط طراحی برای درگاه‌های کودکان براساس نظرات کودکان شرکت‌کننده در تحقیق، با این عنوان‌ها آمده‌اند: اهداف درگاه، طرح بصری^{۱۲}، معماری اطلاعات، و شخصی‌سازی^{۱۳}. براساس یک درگاه مطلوب باید همزمان پاسخگویی نیازهای آموزشی و تفریحی کودکان باشد و از طراحی جذاب شامل کاربرد مؤثر رنگ‌ها، گرافیک، و پویانمایی^{۱۴}

جدول ۱. توزیع فراوانی میزان تبعیت سایت از معیارهای محتوا در مقوله اعتبار

ردیف	سؤال	تعداد و درصد پاسخ‌های مثبت		تعداد و درصد پاسخ‌های منفی		انحراف معیار	تفاوت معنی‌داری	
		تعداد	درصد	تعداد	درصد			
۱	دارا بودن نویسنده برای سایت	۲۷	۹۰	۳	۱۰	۰/۳۰	۰/۰۰۱	
۲	وجود اطلاعات تماس با نویسنده از قبیل ایمیل، نشانی، تلفن	۱۷	۵۷	۱۳	۴۳	۰/۵۰	۰/۵۸	
۳	قید تاریخ ایجاد سایت و حق مؤلف (کپی‌رایت)	۲۵	۸۳	۵	۱۷	۰/۳۷	۰/۰۰۱	
۴	مشخص شدن رشته تخصصی نویسنده سایت	۸	۲۷	۲۲	۷۳	۰/۴۵	۰/۱۸	
		تعداد سایت ۳۰				میانگین هر سایت ۱۰۰ درصد		

10. Large

11. Portal

12. Visual design

13. Personalization

14. Animation

قابل قبولی نمی‌باشد. در ارتباط با قید تاریخ ایجاد سایت و حق مؤلف (کپی‌رایت) ۸۳ درصد سایت‌ها از این معیار برخوردار بوده و اکثر محققان بر این امر صحنه گذاشته‌اند. یعنی قدمت سایت در بالا بردن میزان اعتبار و صحت و درستی اطلاعات موجود در آن مؤثر است و از لحاظ آماری معنی‌دار است. سایت‌های مورد بررسی این معیارها را رعایت کرده‌اند. در ارتباط با رشته تخصصی نویسنده تنها ۸ سایت تخصص نویسنده را مشخص کرده‌اند یعنی ۲۷ درصد سایت‌ها پاسخ مثبت داده‌اند و بقیه سایت‌ها به این معیار در طراحی وب‌سایت‌های کودکان توجهی نداشته‌اند و مقدار به دست آمده از لحاظ آماری معنی‌دار نیست.

در اینجا فرض صفر در رابطه با عدم برخوردارگی از ویژگی‌های مورد نظر تأیید می‌شود.

با توجه به جدول ۲ درباره معیار محتوا در مقوله دامنه یا پوشش می‌توان گفت ۵۷

درصد سایت‌ها هدف سایت و متناسب بودن با مخاطبان را دارا بودند، ۳۷ درصد داشتن نقشه در سایت و امکان راحتی پیوند از طریق آن را به خود اختصاص داده‌اند. وقتی هدف سایت نوشته شده باشد به راحتی می‌توان تشخیص داد که با مخاطبان خودش ارتباط مناسب خواهد داشت یا نه، ولی در اکثر این وب‌سایت‌ها هدف به وضوح مشخص نبود و این معیار از لحاظ آماری معنی‌دار نیست. یعنی عمدتاً سایت‌های مورد بررسی این معیار را رعایت نکرده‌اند. در ارتباط با منحصر به فرد بودن اطلاعات موجود در سایت، ۹۰ درصد سایت‌ها از این معیار برخوردار بوده‌اند، یعنی در سایت قید شده که اطلاعات موجود در سایت را در دیگر سایت‌ها پیدا نخواهید کرد و اگر مانند آن باشد از نظر حقوقی پیگرد قانونی دارد و این معیار از لحاظ آماری معنی‌دار است.

با توجه به جدول ۳، درباره معیار محتوا در مقوله پیوندها یا لینک‌ها می‌توان گفت ۶۰

جدول ۲. توزیع فراوانی میزان تبعیت سایت‌ها از معیار محتوا در مقوله دامنه یا پوشش

ردیف	سؤال	تعداد و درصد پاسخ‌های مثبت		تعداد و درصد پاسخ‌های منفی		انحراف معیار	تفاوت معنی‌داری
		تعداد	درصد	تعداد	درصد		
۱	وضوح و تناسب هدف سایت با مخاطبان	۱۷	۵۷	۱۳	۴۳	۰/۵۰	۰/۵۸
۲	منحصر به فرد بودن اطلاعات موجود در سایت	۲۷	۹۰	۳	۱۰	۰/۳۰	۰/۰۰۱
۳	دارا بودن نقشه در سایت و امکان پیوند از طریق نقشه سایت	۱۱	۳۷	۱۹	۶۳	۰/۴۹	۰/۲۰
		تعداد سایت ۳۰				میانگین هر سایت ۱۰۰ درصد	

جدول ۳. توزیع فراوانی میزان تبعیت سایت‌ها از معیار محتوا در مقوله پیوندها

ردیف	سؤال	تعداد و درصد پاسخ‌های مثبت		تعداد و درصد پاسخ‌های منفی		انحراف معیار	تفاوت معنی‌داری
		تعداد	درصد	تعداد	درصد		
۱	پیوند به سازمان طراحی‌کننده سایت (در صورتی که طراح سایت با نویسنده سایت متفاوت است)	۱۸	۶۰	۱۲	۴۰	۰/۴۹	۰/۳۶
۲	وجود پیوند به دیگر سایت‌ها جهت مشاهده و مطالعه داستان‌های بیشتر	۸	۲۷	۲۲	۷۳	۰/۴۴	۰/۱۸
۳	تطابق پیوندهای موجود در سایت با موضوع تحقیق	۲۶	۸۷	۴	۱۳	۰/۳۴	۰/۰۰۱
۴	مشخص شدن تعداد پیوندهای هر سایت	۱۰	۳۳	۲۰	۶۷	۰/۴۷	۰/۱
۵	وجود پیوندهای کور یا غیر قابل بازیابی در صفحه وب سایت	۵	۱۷	۲۵	۸۳	۰/۳۷	۰/۱۹
میانگین هر سایت ۱۰۰ درصد							تعداد سایت ۳۰

به این موارد توجه کمتری شده است، زیرا یکی از راه‌های پی بردن به صحت و درستی اطلاعات نویسنده سایت، همان ارتباط با سازمان طراحی‌کننده سایت و عدم پیوندهای کور می‌باشد. در اینجا، چون تعداد فراوانی به دست آمده مربوط به سایت‌هایی است که خود طراحی را انجام داده‌اند و تماس

درصد سایت‌ها پیوند به سازمان طراحی‌کننده سایت، ۲۷ درصد پیوند به دیگر سایت‌ها، ۳۳ درصد تعداد پیوندها، و ۱۷ درصد وجود پیوندهای کور را به خود اختصاص داده‌اند. معیارهای به دست آمده از لحاظ آماری معنی‌دار نیست. یعنی سایت‌های مورد بررسی این معیارها را رعایت نکرده‌اند و

جدول ۴. توزیع فراوانی میزان تبعیت سایت‌ها از معیار محتوا در مقوله صحت و درستی اطلاعات

ردیف	سؤال	تعداد و درصد پاسخ‌های مثبت		تعداد و درصد پاسخ‌های منفی		انحراف معیار	تفاوت معنی‌داری
		تعداد	درصد	تعداد	درصد		
۱	قابل مقایسه بودن اطلاعات موجود در سایت با اطلاعات موجود با دیگر سایت‌های بازیابی شده در حوزه موضوعی	۲۴	۸۰	۶	۲۰	۰/۴۰	۰/۰۰۲
۲	وجود استاندارد در سایت به منابع دیگر	۶	۲۰	۲۴	۸۰	۰/۴۰	۰/۲۰
۳	فعال بودن پیوندهای مرتبط به صورت مناسب، جامع، و عملی	۲۸	۹۳	۲	۷	۰/۲۵	۰/۰۰۱
میانگین هر سایت ۱۰۰ درصد							تعداد سایت ۳۰

با نویسنده و یا طراح سایت از طریق ایمیل امکان پذیر نبود، این معیارها نیز از لحاظ آماری معنی دار نمی باشند و شاید بتوان گفت که طراحان سایتها از نحوه طراحی وبسایتها آگاهی چندانی نداشته اند. در ارتباط با تطابق پیوندهای موجود در سایت با موضوع تحقیق می توان گفت ۸۷ درصد از سایتها از این معیار برخوردار بوده اند که از لحاظ آماری معنی دار است.

با توجه به جدول ۴ درباره معیار محتوا در مقوله صحت و درستی اطلاعات می توان گفت تنها ۲۰ درصد از سایتها استناد به منابع دیگر را ذکر کرده اند و به آن منابع ارجاع داده اند و این معیار به دست آمده از لحاظ آماری معنی دار نیست. یعنی سایت های مورد بررسی این معیار را رعایت نکرده اند. هرچه تعداد استناد به سایت های دیگر بیشتر باشد، سایت از اهمیت بیشتری برخوردار خواهد بود. در حالی که در ارتباط با قابل مقایسه بودن اطلاعات موجود در سایت با اطلاعات موجود سایر سایت های باز یابی شده در حوزه موضوعی ۸۰ درصد، فعال بودن پیوندهای مرتبط به صورت مناسب، جامع، و عملی ۹۳

درصد سایتها این معیارها رعایت کرده اند که از لحاظ آماری معنی دار است.

با توجه به جدول ۵، درباره معیار محتوا در مقوله شیوه نگارش، می توان گفت ۴۰ درصد سایتها استفاده از قلم یا فونت مناسب گروه سنی مخاطبان در نگارش داستانها و ۴۳ درصد تنوع در استفاده از نوع فونتها جهت راحتی خواندن اطلاعات را به خود اختصاص داده اند، که درصدهای به دست آمده از لحاظ آماری معنی دار نیست. یعنی عمدتاً سایت های مورد بررسی این معیارها را رعایت نکرده اند؛ زیرا کودکان مانند بزرگسالان نسبت به کوچک و بزرگ بودن فونت و تنوع استفاده از رنگ فونتها حساس هستند. یعنی کودکان از فونت های درشت و رنگی بیشتر لذت می برند و باعث جذب آنها به مطالعه بیشتر خواهد بود.

با توجه به جدول ۶، معیار محتوا در مقوله قابلیت دسترسی و کارایی می توان گفت ۴۰ درصد سایتها دارای موتور جست و جوی داخلی در سایت بودند، ۶۳ درصد سایتها امکان بازگشت به صفحه خانگی و حرکت از یک صفحه به صفحه دیگر سایت، ۳۷ درصد

جدول ۵. توزیع فراوانی میزان تبعیت سایتها از معیار محتوا در مقوله شیوه نگارش

ردیف	سؤال	تعداد و درصد پاسخ های مثبت		تعداد و درصد پاسخ های منفی		انحراف معیار	تفاوت معنی داری
		تعداد	درصد	تعداد	درصد		
۱	استفاده از قلم یا فونت مناسب گروه سنی مخاطبان در نگارش داستانها	۱۲	۴۰	۱۸	۶۰	۰/۴۹	۰/۳۶
۲	استفاده از قلم یا فونت های متنوع جهت راحتی خواندن اطلاعات	۱۳	۴۳	۱۷	۵۷	۰/۵۰	۰/۵۸
		تعداد سایت ۳۰				میانگین هر سایت ۱۰۰ درصد	

جدول ۶. توزیع فراوانی میزان تبعیت سایت‌ها از معیار محتوا در مقوله قابلیت دسترسی و کارآیی

ردیف	سؤال	تعداد و درصد پاسخ‌های مثبت		تعداد و درصد پاسخ‌های منفی		انحراف معیار	تفاوت معنی‌داری	
		تعداد	درصد	تعداد	درصد			
۱	وجود موتور جست‌وجو داخلی در سایت	۱۲	۴۰	۱۸	۶۰	۰/۴۹	۰/۳۶	
۲	قابلیت جست‌وجوی یو. آر. ال. (URL) سایت از طریق موتورهای کاوش	۲۸	۹۳	۲	۷	۰/۲۵	۰/۰۰۱	
۳	امکان بازگشت به صفحه خانگی سایت و حرکت از یک صفحه به صفحه دیگر سایت در هر بار مراجعه (از نظر دسترسی به اطلاعات سایت)	۱۹	۶۳	۱۱	۳۷	۰/۴۹	۰/۲۰	
۴	وجود اطلاعاتی از قبیل Help, FAQ, Search tip روی صفحه سایت	۱۱	۳۷	۱۹	۶۳	۰/۴۹	۰/۲۰	
۵	امکان‌پذیر بودن کپی، پرینت و یا دانلود کردن داستان	۲۲	۷۳	۸	۲۷	۰/۴۵	۰/۰۱۸	
		تعداد سایت ۳۰				میانگین هر سایت ۱۰۰ درصد		

از طرفی دیگر باید بازگشت به صفحه اصلی وبسایت به راحتی انجام شود تا نیازی به ورق زدن سایت از طریق گزینه back نباشد. ولی در ارتباط با قابلیت جست‌وجو نشانی سایت یا یو. آر. ال. سایت در موتورهای جست‌وجو ۹۳ درصد، امکان کپی، پرینت و یا بارگذاری داستان ۷۳ درصد از سایت‌ها این معیار را به خود اختصاص داده‌اند که از لحاظ آماری معنی‌دار است.

سایت‌ها وجود اطلاعاتی از قبیل help, FAQ, search tip به خود اختصاص داده‌اند و درصدهای به دست آمده از لحاظ آماری معنی‌دار نیست. اگر سایت‌ها دارای موتور جست‌وجوی داخلی باشند جست‌وجوی عنوان داستان یا نویسنده به راحتی امکان‌پذیر خواهد بود. همچنین وجود اطلاعاتی جهت راهنمایی بیشتر خواننده نیز لازم است تا باعث به هدر رفتن وقت خواننده نشود.

جدول ۷. توزیع فراوانی میزان تبعیت سایت‌ها از معیار محتوا در مقوله روزآمد بودن

ردیف	سؤال	تعداد و درصد پاسخ‌های مثبت		تعداد و درصد پاسخ‌های منفی		انحراف معیار	تفاوت معنی‌داری	
		تعداد	درصد	تعداد	درصد			
۱	روزآمدسازی شدن لینک‌ها و پیوندهای موجود در سایت	۱۱	۳۷	۱۹	۶۳	۰/۴۹	۰/۲۰	
۲	قید آخرین روزآمدسازی سایت یا ویرایش آن	۱۲	۴۰	۱۸	۶۰	۰/۵۰	۰/۳۶	
۳	به روز نگه داشتن منبع اطلاعات (وجود داستان‌های جدید)	۱۹	۶۳	۱۱	۳۷	۰/۴۹	۰/۲۰	
		تعداد سایت ۳۰				میانگین هر سایت ۱۰۰ درصد		

با توجه به جدول ۷، درباره معیار محتوا در مقوله روزآمد بودن می‌توان گفت ۳۷ درصد سایت‌ها معیار روزآمدسازی شدن لینک‌ها و پیوندهای موجود در سایت، ۴۰ درصد سایت‌ها قید آخرین روزآمدسازی سایت یا ویرایش آن، و ۶۳ درصد روزآمدبودن منبع اطلاعات (وجود داستان‌های جدید)، را به خود اختصاص داده‌اند. درصدهای به دست آمده از لحاظ آماری معنی‌دار نیست. یعنی سایت‌های مورد بررسی این معیارها را رعایت نکرده‌اند. کودکان در سایت‌ها همیشه در جست‌وجوی اطلاعات جدید و داستان‌های جدید می‌باشند تا بتوانند بر دامنه اطلاعات خود بیفزایند و اگر پیوندهای

موجود در سایت تکراری و به‌روز نباشند و یا روزآمدسازی سایت قید نشده باشند، از مراجعه مجدد به سایت امتناع کرده و دیگر از آن سایت استفاده نخواهند کرد.

با توجه به جدول ۸، درباره معیار ظاهری در مقوله طراحی ظاهری و ساختار سایت می‌توان گفت ۳۳ درصد سایت‌ها جذابیت، ۲۳ درصد سایت‌ها گیج‌کننده و شلوغ بودن صفحات سایت، ۶۰ درصد سایت‌ها فرمت و یک شکل بودن طراحی تمام صفحات سایت، ۴۳ درصد سایت‌ها سازگار بودن طراحی ظاهری سایت با هدف و محتوای آن، و ۳۰ درصد سایت‌ها طولانی بودن صفحه‌آغازین سایت را به خود اختصاص داده‌اند. درصدهای

جدول ۸. توزیع فراوانی میزان تبعیت سایت‌ها از معیار ظاهری در مقوله طراحی ظاهری و ساختار سایت

ردیف	سؤال	تعداد و درصد		انحراف معیار	تفاوت معنی‌داری	
		پاسخ‌های مثبت	پاسخ‌های منفی			
۱	برخوردار بودن سایت از جذابیت (تنوع رنگ‌ها و تصاویر)	۱۰	۳۳	۰/۴۷	۰/۱	
۲	گیج‌کننده و شلوغ بودن صفحات سایت	۷	۲۳	۰/۴۳	۰/۶	
۳	فرمت و یک شکل بودن طراحی تمام صفحات سایت	۱۸	۶۰	۰/۴۹	۰/۳۶	
۴	متفاوت بودن ترکیبات پس‌زمینه و متن جهت راحتی خواندن	۲۷	۹۰	۰/۳۰	۰/۰۰۱	
۵	وجود تصاویر گرافیکی ساده در سایت	۲۴	۸۰	۰/۴۰	۰/۰۰۲	
۶	سازگار بودن طراحی ظاهری سایت با هدف و محتوای آن	۱۳	۴۳	۰/۵۰	۰/۵۸	
۷	برخوردار بودن سایت به موضوعات دیگر علاوه بر داستان (مثل بازی‌های مختلف آموزشی، نقاشی و ...)	۲۱	۷۰	۰/۴۶	۰/۰۴	
۸	طولانی بودن صفحه آغازین سایت	۹	۳۰	۰/۴۶	۰/۴۰	
۹	تکرار عنوان سایت به وضوح روی تمام صفحات سایت	۲۲	۷۳	۰/۴۵	۰/۰۱۸	
		تعداد سایت ۳۰			میانگین هر سایت ۱۰۰ درصد	

به دست آمده از لحاظ آماری معنی دار نیست. یعنی سایت‌های مورد بررسی این معیارها را رعایت نکرده‌اند. ولی در ارتباط با متفاوت بودن ترکیبات پس زمینه و متن جهت راحتی خواندن ۹۰ درصد، وجود تصاویر گرافیکی ساده ۸۰ درصد، برخوردار بودن سایت به موضوعات دیگر علاوه بر داستان ۷۰ درصد، و تکرار عنوان سایت به وضوح روی تمام صفحات سایت ۷۳ درصد از سایت‌ها از این معیارها برخوردار بوده‌اند که از لحاظ آماری معنی دار است.

با توجه به جدول ۹، درباره معیار ویژگی‌های داستان‌های موجود در سایت می‌توان گفت ۲۷ درصد سایت‌ها دارای دسته‌بندی موضوعی و عنوان و نویسنده بودند، ۴۳ درصد سایت‌ها استفاده از نرم‌افزار

خاص، و ۴۳ درصد سایت‌ها چندرسانه‌ای بودن سایت را به خود اختصاص داده‌اند و درصدهای به دست آمده از لحاظ آماری معنی دار نیست، یعنی عمدتاً سایت‌های مورد بررسی این معیارها را رعایت نکرده‌اند؛ ولی در ارتباط با دارا بودن اطلاعات مربوط به داستان‌ها از قبیل نام نویسنده، تاریخ انتشار و حق مؤلف ۷۰ درصد، وجود تصاویر برای جذب بیشتر خواننده در داستان ۷۳ درصد، و هماهنگی تصاویر داستان با متن داستان ۷۳ درصد از سایت‌ها از این معیار برخوردار بوده‌اند که از لحاظ آماری معنی دار است.

بحث درباره یافته‌ها و نتایج این بررسی
در پاسخ به سؤال اول پژوهش، که رعایت شاخص‌های مربوط به معیار محتوا در

جدول ۹. توزیع فراوانی میزان تبعیت سایت‌ها از معیار مربوط به ویژگی‌های داستان‌های موجود در سایت

ردیف	سؤال	تعداد و درصد پاسخ‌های مثبت		تعداد و درصد پاسخ‌های منفی		انحراف معیار	تفاوت معنی داری	
		تعداد	درصد	تعداد	درصد			
۱	دارا بودن اطلاعاتی مانند نام نویسنده، تاریخ انتشار و حق مؤلف در داستان‌ها	۲۱	۷۰	۹	۳۰	۰/۴۶	۰/۰۴	
۲	دارا بودن داستان‌ها از دسته‌بندی موضوعی، عنوان و یا نویسنده	۸	۲۷	۲۲	۷۳	۰/۴۵	۰/۱۸	
۳	احساس نیاز به بازیابی و مشاهده داستان‌ها نرم‌افزار خاص (مثل Flash, Real player)	۱۳	۴۳	۱۷	۵۷	۰/۵۰	۰/۵۸	
۴	چندرسانه‌ای بودن سایت (یعنی دارا بودن تصاویر متحرک، گوینده داستان و متن)	۱۳	۴۳	۱۷	۵۷	۰/۵۰	۰/۵۸	
۵	برخوردار بودن داستان‌ها از تصاویر برای جذب بیشتر خواننده (در صورت وجود، رنگی بودن و یا سیاه و سفید بودن تصاویر)	۲۲	۷۳	۸	۲۷	۰/۴۵	۰/۱۸	
۶	هماهنگی تصاویر داستان با متن داستان (در صورت وجود تصاویر)	۲۲	۷۳	۸	۲۷	۰/۴۵	۰/۱۸	
		تعداد سایت ۳۰				میانگین هر سایت ۱۰۰ درصد		

سایت‌های بازیابی شده در زمینه کتاب‌های داستانی تمام‌متن کودکان و نوجوانان است، با مطالعه جدول‌های ۱ تا ۷ مربوط به معیار محتوایی می‌توان دریافت که معیار نویسنده، ایجاد سایت و حق مؤلف، منحصر به فرد بودن، وجود پیوندها، فعال و عملی بودن پیوندها، سهولت جست‌وجوی یو.آر.ال. سایت در موتورهای جست‌وجو، و اجازه کپی و بارگذاری داستان بیشترین رتبه را به خود اختصاص داده‌اند و با اطمینان می‌توان گفت که طراحان وب‌سایت‌ها به این معیارهای محتوایی توجه بیشتری کرده‌اند.

در پاسخ به سؤال دوم پژوهش، که رعایت شاخص‌های مربوط به معیار ظاهری در سایت‌های بازیابی شده در زمینه کتاب‌های داستانی تمام‌متن کودکان و نوجوانان است، با مطالعه جدول ۸ می‌توان دریافت که معیار متفاوت بودن ترکیبات پس‌زمینه با متن، داشتن تصاویر گرافیکی ساده، پرداختن به موضوعات غیرداستانی، و داشتن عنوان سایت و تکرار آن روی تمام صفحات سایت بیشترین رتبه را به خود اختصاص داده‌اند و در معیار ظاهری نیز طراحان توجه بیشتری به این معیارها کرده‌اند.

در پاسخ به سؤال سوم پژوهش، که رعایت معیارهای مربوط به ویژگی‌های موجود در داستان‌ها در وب‌سایت‌های بازیابی شده در زمینه کتاب‌های داستانی تمام‌متن است (هماهنگی تصاویر داستان با متن و ...)، با مطالعه جدول ۹ می‌توان به این نتیجه دست یافت که معیارهایی مانند داشتن نویسنده برای داستان‌ها، تاریخ انتشار و حق مؤلف؛

داشتن تصاویر رنگی و جذاب و هماهنگی تصاویر داستان با متن بیشترین رتبه را به خود اختصاص داده‌اند.

در پاسخ به سؤال چهارم پژوهش که وجود ویژگی‌های مشترکی در وب‌سایت‌های کتاب‌های داستانی تمام‌متن را، از نظر دسترسی مطلوب به انواع اطلاعات یا داستان‌ها، بررسی می‌کند (به منظور مقایسه سایت‌های کتاب‌های داستان)؛ با مطالعه جدول ۴ می‌توان دریافت که ۸۰ درصد سایت‌ها در زمینه موضوعی موردنظر قابل مقایسه بوده و معیارهای مشترکی را داشتند. یعنی هر آنچه که در یک وب‌سایت از نظر دارا بودن معیارها مشاهده می‌شد در وب‌سایت‌های دیگر نیز دیده می‌شد مانند وجود نویسنده سایت.

در مجموع، مقایسه یافته‌های پژوهش با پیشینه‌های موردنظر نشان می‌دهد که بیشتر مطالعات انجام شده در حوزه ارزیابی و تحلیل وب‌سایت‌های دانشگاهی و کتابخانه‌ای و مقایسه آنها با دیگر کشورها بوده است تا در زمینه کودکان و در داخل و خارج از کشور وب‌سایت‌های کودکان مورد بررسی و تحلیل قرار نگرفته‌اند. در این پژوهش علاوه بر تأیید این مطالب (معیارهای محتوایی و ظاهری)، ویژگی‌های کتاب‌های داستان، که یکی از ویژگی‌های مهم در طراحی وب‌سایت‌های کودکان است، پرداخته شده که در هیچ‌کدام از این تحقیقات به نمایش نوشته و نحوه ارائه آن، اشاره نشده است. حال رعایت نکاتی از قبیل ارائه و نمایش داستان‌ها، رایگان بودن آنها، متحرک بودن، وجود گرافیک‌های متنوع، و نوع نوشته و قلم (فونت) برای کودکان لازم

و ضروری است. هدف از این تحقیق توجه و اهمیت دادن به وبسایت‌هایی است که برای کودکان طراحی می‌شوند، و امید است که با مطالعه این تحقیق بتوان به تحقیقات بیشتری در زمینه کودکان دست زد.

نتیجه‌گیری

با توجه به یافته‌های پژوهش و تجزیه داده‌ها می‌توان متوجه این نکته شد که طراحان این وبسایت‌ها بیشتر متوجه معیارهای محتوایی و ظاهری بوده‌اند تا معیارهای مربوط به ویژگی‌های کتاب‌های داستان موجود در وبسایت‌ها و این امر ناشی از جدید بودن وبسایت‌ها و یا پایین بودن اطلاعات و آگاهی طراحان در زمینه چگونگی طراحی وبسایت کتاب‌های داستان کودکان است. همچنین، در هیچ‌کدام از این وبسایت‌ها از کتابداران و یا متخصصان ادبیات کودکان و نوجوانان، به منظور کمک در طراحی وبسایت، استفاده نشده است. بیشتر نویسندگان و طراحان سایت‌ها تخصص و یا حرفه خود را قید نکرده‌اند و براساس علایق شخصی به طراحی وبسایت‌ها پرداخته‌اند. یعنی اکثر وبسایت‌ها توسط افراد غیرمتخصص طراحی شده‌اند که یا بازنشسته بوده‌اند و یا سایت را برای نوه‌های خود طراحی کرده‌اند. هر چند که در این وبسایت‌ها تا حدود زیادی تصاویر با متن داستان‌ها هماهنگی داشته، ولی تصاویر از جذابیت برخوردار نبودند و تعداد معدودی معیار ویژگی‌های داستان را رعایت کرده‌اند. در اکثر این وبسایت‌ها گروه سنی به وضوح

مشخص نشده بود و تنها در بعضی سایت‌ها به این امر توجه شده است. لازم است برای ارزیابی صفحات وبسایت‌های کودکان و نوجوانان استانداردهای ارزیابی مناسب، که با استانداردهای بزرگسالان متفاوت باشد، در نظر گرفته شود.

پیشنهادات

۱. لازم است در مراحل اولیه برنامه‌ریزی، مسائل فرهنگی کشور در نظر گرفته شود و رهنمودها و راهکارها و سایر ابزار مورد نیاز تولیدکنندگان وبسایت‌ها در مراحل تحلیل، طراحی، و ارزیابی سایت‌ها در اختیار آنان قرار گیرد.
۲. بهره‌گیری از نظرات کتابداران کتابخانه‌های کودکان، کانون پرورش فکری، متخصصان و استادان ادبیات کودکان و نوجوانان در طراحی وبسایت‌های کتاب‌های داستان. زیرا آنان بیشتر با کودکان سرو کار داشته و نیازهای آنان را بهتر می‌شناسند. همچنین بهتر است که از نظرات والدین و معلمان نیز در طراحی چنین وبسایت‌هایی در کنار مهندسان رایانه یاری جست.
۳. ایجاد شبکه مشترک امانت بین کتابخانه‌ای در کتابخانه‌های مدارس و تشویق کودکان به یادگیری و خواندن داستان به صورت پیوسته و جلوگیری از خرید کتاب‌های داستان.
۴. ایجاد شبکه ملی و بین‌المللی کتاب‌های داستان کودکان به زبان فارسی و به صورت رایگان در سطح کشور و خارج از کشور.
۵. توجه به نیازهای اطلاعاتی کودکان و تشریک آنان در طراحی سایت‌های مربوط

به خودشان، به منظور تقویت خلاقیت و احساس مسئولیت در آنها.

۶. تلاش مؤسسات فرهنگی اعم از آموزش و پرورش، شورای کتاب کودک و نوجوان و... به منظور آشنا کردن کودکان و نوجوانان با فناوری نوین اطلاعاتی از جمله منابع اطلاعاتی الکترونیکی و سایت‌های مناسب و مفید.

۷. عدم استفاده از برنامه‌های خاص برای بارگذاری سایت که نیاز به نصب و راه‌اندازی نرم‌افزار مربوط شود. در غیراین صورت سایت مربوط باید اجازه نصب نرم‌افزار را به صورت رایگان بر روی سایت فراهم آورد.

۸. تهیه سیاهه ارزیابی جامعی در زمینه سایر موضوعات علمی مورد علاقه کودکان و نوجوانان.

۹. تهیه سیاهه ارزیابی جامعی در زمینه طراحی صفحات خانگی کتابخانه‌های مدارس، و کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.

منابع

۱. بینش، م. «ارزیابی سایت‌های وب بازیابی شده توسط دو راهنمای شبکه وب (ياهو و OPD) براساس معیارهای محتوا و کارایی در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شیراز، ۱۳۸۴.

۲. حیدری، غلام. «ارزیابی ساختاری و محتوایی وب‌سایت‌های خدمات تحویل مدرک جهان و مطالعه خدمات مدرک در ایران به منظور ارائه پیشنهادی وب‌سایت خدمات تحویل مدرک ایران». پایان‌نامه

کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، ۱۳۸۳.

۳. فرهادی، ر. «مدیریت فرایند طراحی وب‌سایت». پژوهش‌های علمی کاربردی، ۱۲ (۱۳۸۲): ۲۸.

۴. مهاجر، گ. «معماری اطلاعات از چشم‌انداز کودکان و نوجوانان: بررسی سایت‌های فارسی کودکان و نوجوانان در وب». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شیراز، ۱۳۸۵.

5. Bantjes, L.; Cronje, J. C. "An analysis of criteria for the evaluation of educational web sites". *South African Journal of Higher Education*, Vol.14, No.1 (2000): 121- 129.

6. Beth, P. "Usability testing for the web sites". *Proceeding Internet Librarian & Libtec International 99*. (London, 29- 31 March 1999). pp. 91- 103.

7. Demner, D. *Children on the internet*. Maryland: University of Maryland College Park, 2001. [on-line]. Available: <http://www.otal.edu/uupractice/children>. 2006/12/03

8. Great websites for kids selection criteria. 1997. [on-line]. Available: <http://www.ala.org/ala/alsc/greatwebsites/greatwebsitesforkids/greatwebsites.htm>

9. Large, A. ... [et al]. "Design criteria for children's web portals: the users speak ou". *Journal of the American Society for Information Science*, Vol.35, No.2

11. Smith, Alstair G. "Testing the surf: criteria for evaluating internet information resources2007". [on-line]. Available: <http://www.ac.nz/staff/alstair-smith/evaln/index.htm>

(2002): 79- 97.

10. Mateos, M. B. ... [et al]. "A new web assessment index: spanish university analysis". *Internet Research*, Vol. 11, No.3 (2001): 226- 236.

تاریخ تأیید: ۱۳۸۷/۶/۳

